НОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	24 р.	16 р.	8 р.

Передплати приймається тільки з 1-го числа немного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (При зміні доконче прикладати стару адресу).

Адреса редакції й контори:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.

Телефон редакції 64—30. Почт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.
Виходить що-дня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Умови друкування оголошень:
На I сторінці: 3 карб. — коп.
На IV „ 1 „ 75 коп.
за 1 рядок в 1 шпальту петіта за кожний раз.

Особам, що шукають праці за оголошення коштує як в 3 рядки в шп. 1 карб. 75 коп. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—6 год. дня.

Ціна окремого № у Києві 35 к.
В провінції і на вокзалах 35 к.

№ 163. П'ятниця, 13 вересня (31 серпня) 1918 року. № 163.

Київ. Національна бібліотека України. Державна бібліотека України.

ДЕРЖАВНИЙ НАРОДНІЙ ТЕАТР

Троїцький Дім. В Васильківська вул.

14 вересня субота 1) „Наталка Полтавка" 2) „Хорові Народні Співи" 15-го „Суєта" 16-го „Паливода" 17-го „Гетьман Дорошенко" 18-го 1) „Запорожець за Дунаєм" 2) „На перші гулі"
початок рівно 8 год. веч.
Директор і відп. режис. П. К. Саксаганський.

Другий Городськ. Театр.

Український Театр під орудою М. Садовського.

14 (1) вересня (сент.) Відкриття зім сезону. Вист. буде: Наталка Полтавка оп. на 3 д. Котляревського 2. МЕДВІДЬ к. на 1 д. А. Чехова. 15-го РЕВИЗОР. 16-го СТРАШНА ПОМСТА. Квитки продават. з 10-го вересня н. ст. з 11-2 г. дня і з 5-9 г. веч.

Літній театр купецького зібрання.

Дирекція Колесниченка.
Т-во укр. арт. під орудою ЄЛИСІВА
Сьогодня 13-го вересня у п'ятницю прощальний спектакль і бенефіс орударя трупи О. ЄЛИСІВА Гетьман Мазепа.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ КООПЕРАТИВНИЙ БАНК

(Українбанк) Хрещатик, 27).

Провадить операції вдень і ввечері, вдень від 9 до 2 годин, у вечері від 4 до 7 годин.
По суботах тільки від 9 до 12 годин дня.

У вечері провадяться операції тільки по біжучих рахунках вкладах і комісових дорученнях.

По біжучих рахунках і вкладах Банк платить від 4½% до 6%.

10—1036—8

Центральне Агрономичне Бюро Торг.-Пр. Т-ва „Джерело"

Київ, Бесарабка 2, телеф. 24—01.

Бюро приймає на себе:

Ліквідацію, парцеляцію, експлоатацію й адміністрацію всякого роду маєтків. Поміри складання планів. Заведення плодозміну й рахівництва. Меліоративні роботи. Заведення зразкових господарств—молочарських, насінних й промислових. Оборудування всякого роду сільсько-господарських фабрик і заводів, млинів, гуралень, олійниць, крахмалень і т. и.

Продаж усіх сільсько-господарських машин і знаряддя. Купівля і продаж насіння, усяких посівних трав, всякої нашої й окопових з власного насіннєвого господарства, як і набутих в инших господарствах.

Продаж усіх штучних негноїв (суперфосфати, томасшляки, селітри і т. и.) всяких уживаних у господарстві хемікалій, дезінфекційних засобів і фарб.

Купівля і продаж расових репродукторів усякої худоби й свиней. Урядження пташарень і рибних господарств.

Контора (на Бесарабці № 2) відчинена від 10 год. ранку до 4 год. дня.

—1112—1

Великий Словник Російсько-Український

в 2-х томах

виходить з друку в кінці вересня. Видання Подільської губ. Народньої Управи.

НАЙПОВНІШИЙ ЗА ВСІ СЛОВНИКИ.
30.000—російських слів.
400—сторінок дрібного але виразного друку, по 2 стовпчики на кожній сторінці (800 сторінок.).
РОЗМІР—велика вісімка.
НАГОЛОСИ на укр. тексті.
ЦІНА—15 руб. за два томи.
ЗНИЖКА 30% при значних замовленнях.

ЗАВДАТОК (половина вартости) присилати на адресу:
Камянець-Под., губ. Каса дрібного кредиту
10—1085—2

ПИШУЧІ МАШИНИ

УНДЕРВУД і инш. системи.
РОТАТОРИ ГЕШТЕТНЕРА і др.
Також всі причандали пропонує
Т-д. „АВТО-МАШИНА"
Мерингівська 4, тел. 35-28
Ремонт машин.

Економично-Адміністративний Інститут при Українськім Товаристві Економистів.

Нова Вища Школа в Київі.

4 Відділи: економічної політики, адміністративний, фінансовий, економики і статистики.

Курс навчання одноріччий; початок в кінці вересня.

Приймаються слухачами особи обох полів, без обмеження віку.

Дійсними—правники і економисти з скінченою вищою освітою.

Вільними—з иншою вищою освітою, а також і середньою, але з відповідним практичним стажем.

Платня 300 карб. на рік. При проханні 200 карб.

Прохання і справки в Канцелярії Інституту—В. Васильківська № 25 п. 13, 2-й пов. од 11 до 12 г. ранку і од 5 до 7 г. вечора.

До прохання додається документ про освіту.

Оцінки, лісові та судові експертизи, складання планів лісного господарства, заходи перед Лісоохоронним Комітетом вживає **Центральне Лісове Бюро,** Київ, Бесарабка № 2. 1111—1

Ямпільська Повітова Народня Управа

цим просить Льва Максимовича Якубовича неодмінно приїхати в Ямпіль по важним справам. 2—1108—1

Державний Земельний Банк

1-го цього вересня відкрив свої операції; Управління Банку знаходяться в м. Київі, на Володимирській вулиці в буд. № 10а. Відділ його мається у всіх губерніях України в міцнях 6. Відділів Селянського Поземельного Банку; бажаючі одержати відомости можуть звертатись в канцелярію Банку і його Відділи в присутні дні від 10 до 4 години. 1—1109—1

Через 4 дні вийде з друку перше ч.

„Термінологічного Збірника"

та додатки до нього. а саме: „МОСКОВСЬКО УКРАЇНСЬКИЙ" та „УКРАЇНСЬКО МОСКОВСЬКИЙ" словнички, а також „СЛОВНИЧОК ЗАЛІЗНИЧИХ ПОСАД". Ціна буде назначена після виходу з друку. Словнички можна буде купувати окремо.
1—0996—1

Видавничий Кооператив „Громадська Думка".

„Громадська Думка" заснувалася для організації УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ й допомоги їй в Київі та на провінції.

Записалися до значної участи в „Громадській Думці" Українбанк, Дніпросоюз, Сонзбанк та инші кооперативні установи.

23 вересня загальні збори пайщиків. Пай 500 карб. Вносити конторі „Нової Ради".

Цими днями буде оповіщений номер біжучого рахунка в Українбанку.

Записаних просять вносити пай.

Статут „Громадської Думки" вже зареєстровано. 1113—1

Роменська Повітова Народня Управа,

відкриваючи з початку цього учебного року в м. Смілому роменського повіту гімназію старших клясів для хлопців і дівчат, запрохує на посади директора і учителів. Платня по умові з Повітовою Управою. На посаду учителів запрохують я і жінки. Прохання надсилаються по адресі: Роман, полтавської губ., Роменська Повітова Управа. 5—1110—1

Київ, 13 вересня (31 серпня) 1918 року.

В оборону „Просвіт". В оборону „Просвіт" виступило нарешті те міністерство, якому давно була вже пора це зробити. Міністр народньої освіти по чотирьох місяцях надумування обернувся до міністра внутрішніх справ з листом, у якому спиняється на тих митарствах по яких тепер ходять просвітні організації, та вимагає, щоб власти не чинили перешкод користній праці насамперед „Просвіті".

Кажемо, що це давно треба було зробити. З самого перевороту, разом з иншими товариствами й організаціями, в немилостиве око органів нової власти впали і просвітно культурні установи, насамперед ті численні „Просвіти", які виникли по Україні з березня 1917 року й провадили може малу, проте все ж така користну і часто єдину культурну працю по селах. Вже з самого травня місяця по газетах зарябіло од звісток, що там або там „Просвіту" потрушено, там або там забрано „крамольні" книги, викинуто портрети Шевченка, а там і зовсім „Просвіту" закрито". Ще більше такого матеріялу лишалося по редакційних архивах, як тісно зв'язаного з забороненими до публічного обмірковання подіями. І не вважаючи на те, що преса й громадянство не раз звертали увагу на всю шкоду од такої практики, яка ще гірше дезорганізувала село й кидала його на впливи небажаних елементів, ніхто тим не зацікавився й українські просвітні організації попали в таке саме становище, в якому були за царського режиму.

Ми не знаємо, які нині дасть наслідки лист одного міністра до другого з приводу утисків над „Просвітами". Можна сподіватись, що міністерство внутрішніх справ звелить своїм органам, щоб вони трохи лекше наводили лад по місцях і менше ламали те, що взагалі не повинно б ламати. Але це наслідки мінімальні і справи народньої самоосвіти вони не вряту́ють. Треба створити такі обставини, за яких не викликала б підозрення людина, що читає книжку або збірається виставляти спектакль, за яких читальня не вважалася б за небезпечне місце, за яких органи власти не поводилися б так, як ведмідь у крамниці з посудом. Самими наказами цього не створити, а тільки загальною системою спочуття народній самодіяльності й організації, системою справжньої законности, яке не терпить самоволі та примх. Без такої загальної системи всує й накази писати, бо їм один шлях—„під сукно".

Серед темних людей.

I.

...„Що буде далі—невідомо, але село без свідомих людей дичавіє й дичавіє"—таким сумним прогнозом і ще сумнішим натяком на дійсність кінчається один з надрукованих недавно у „Новій Раді" дописів. Не знаю, чи спинився на йому читач, але мені з голови не йде він. Село дичавіє. Те село, що півтора року тому враз було стрепенулось і струснуло з себе одвічні кайдани, що само рушило по дорозі до світла, що походящем створило сотні самостійних „Просвіт", десятки своїх власних „мужуцьких" гімназій, що марило про хороше, чисте життя—те село тепер на очах дичавіє. Розбещений, зледачілий фронт, що три роки тренировав себе на дуроґуцтві, мародерстві, грабіжництві, цей фронт, як порождення найгіршого злочинства—війни, заразив гниливою своєю і всю країну. Самогонка й жадність, що прокинулася в одурених людей—довершили все останнє і здичавіле село кидає „Просвіти", одвертається од гімназій, цурається святих мрій про хороше життя... „Замісць „Просвіти", —пише автор згаданого допису,—в Озірні заснувалась ватага грабіжників та провокаторів чорносотенців і тихенько помагають працювати повітовій владі"... Це можна не тільки про назване село сказати. Сотні подібних же дописів, які мусимо держати під спудом на один такий, що якось проскочив, —вони свідчать про те, що то за праця й якої „допомоги" вона вимагає. Щоб не посилатись на документи, які світу не бачать за наших часів, згадаю тут тільки про один офіціяльний документ. Міністр народньої освіти мусів обернутися до міністра внутрішніх справ аж з проханням—звернути увагу на те розпинання, яке коять освіті „по багатьох місцях на Україні власти". Вони, як свідчить міністерське листування, „чинять усякі перешкоди діяльності „Просвіти" (закривають народні бібліотеки, реквизують помешкання, забороняють зібрання членів)"... Опріче звичайних перешкод, те саме листування зазначає й кваліфіковані—з знущанням, з тим, мовляв, юмором шибеника, на який така вигадлива буває вояка розперезана реакція. „За кожним разом,—пише міністр народньої освіти,—треба подавати прохання на дозвіл збіратися, а ці прохання раз-у-раз або зостаються без одповіді, або дозвіл дається по тому, як мине термін, для зібрання призначений". Що ж дивуватись, коли замісць „Просвіти" повстає ватага грабіжників та провокаторів: їхній тепер час настав... І от село дичавіє. Дичавіє саме тоді, коли міністр народньої освіти патетично констатує, що „що в народній просвіті вся будучина дорогого нам українського народа". І коли я поставлю поруч оцю голосну сентенцію і безталанну долю вже не „Просвіт", а напр. українських гімназій у Київі, та й по инших місцях, які все ж таки не мають, де главу підклонити, то не можу не сказати, що село мусить дичавіти. Мусить, бо иншого йому ходу немає, бо на здичавіння пхають його з усіх боків.

Прокинувсь в к-вічний раб, випростався на повен зріст і людським був голосом заговорив. Та це тяглось недовго. Зігнувся він, схилив підняту на мить голову—і знов рабські слова полилися з його уст. І знов бо воскрес мужик, знов навіть мужицька мова встає із мертвих, бо слухайте:

„Въ украинской державѣ только украинскій языкъ можетъ быть державнымъ, какъ в Польшѣ—польскій, въ Россіи - русскій. Это какъ будто неоспоримое положеніе теряетъ убѣдительность, если принять во вниманіе, что украинская нація и украинскій языкъ еще im Werden, что укр. языку еще далеко до того, чтобы служить средствомъ усвоенія міровой культуры, что на Украинѣ почти нѣтъ людей, прошедшихъ украинскую школу, нѣтъ даже значительныхъ оазисовъ украинской культуры.

Одно слово: сунься, куме, на дно, заливайся самогонкою, йди в ліси грабувати, а в повітові канцелярії доносити—на більше ти не здатен. Тобі з твоєю півдикою мовою ще „далеко до такого, чтобы"... На те всьмо і роскошуємо ми з нашою витонченою мовою, з довершеною культурою з „сводомъ законовъ", з „Ледою" і „театромъ культовъ",—ми, що вгорі над тобою, диким мужиком, пишаємось і можемо тільки згорда копнути ногою, коли ти пробуватимеш пнутися до світла... Додам ще до цього, що пише так не обскурний реакціонер, не хтось із тих темних людей („obscurorum virorum"), яких ще Еразм Ротердамський уславив, навіть не великорозумний „Протафіс, а публіцист—на жаль, не підписаний—з архидемократичної „Київскої Мысли"... І мимоволі на згадку приходять мені слова одного нашого, мужицького, якому звісно „далеко до того, чтобы", письменника на цікаву нам зараз тему. „Важко й сумно, мабуть,—так писав цей письменник,—тим нижнім верствам води бовваніти й дубіти вічно на мертвому дні, в страшенній пітьмі, під нечуваним тиском, серед самих трупів. Важко й сумно їм, особливо коли в них скрито відізветься та вічна, непропаща сила, без котрої нема ані одного атому в природі. Жива непропаща сила в нутрі, а кругом пітьма, тиск страшенний і безконечне кладовище! І коли в тих нещасних, на вічну смерть засуджених атомах заворушиться часом, раз на тисячу літ, легенький відтінок думки,—ви думаєте, що це неможливо? адже ж і наш думаючий мозок, що ж він инше, як не зв'язок тих же атомів кислороду, вуглероду й других елементів?—то гірка, важка мусить бути ця мрія—дума".

Я не наводитиму тієї „мрії думи", як—із самої пошани до письменника—не називатиму його ймення серед тих темних людей, про яких мені доведеться зараз говорити. Прошу тільки читача трохи розважити й поміркувати над тим, чи здичавіння села не являється часом продуктом не самих повітових старост, які знущаються з „Просвіт", не самих тих офіціяльних особ, що співаючи гимни освіті—огнища її перетворяють на „вічного жида", але й тих архидемократичних публіцистів, які власними воскрешають особами „темних людей" знаменитого гуманіста і, несвідомо для себе, конкурують із ними своєю пихою та своїм обскурантизмом?

Сергій Єфремов.

P. S.

Конфісковано 9 рядків.

Справа міжнародного миру.

В останні часи появилося багато звісток про мирні переговори. Преса котра спекулює на сенсацію, подає вже навіть місце, час і умови, на яких ведуться переговори поміж воюючими сторонами. Звичайно всі ці звістки походили і походять з загальновідомих „добре поінфомованих джерел", а через те, ніхто з реальних політиків і поважна громадська думка не звертав на це уваги, бо ніхто не думав про можливість заключення мира в теперішних обставинах міжнародного політичного становища.

Але останні дні принесли нам вже такі звістки, над котрими було б слід застановитися, та які вказують на те, що дійсно справа загального мира набірає що раз то більше конкретних форм.

Не підлягає найменшому сумнівові, що по стороні центральних держав розпочато широку роботу в цьому напрямі. Правда центральні держави ніколи не відказувалися від готовости заключати мир. Питання йшло лиш проте, який повинен бути цей мир. І належить зазначити, що умови, виставлювані обома воюючими сторонами були такі, що можливість заключення мира—була виключена.

Зараз становище зовсім змінилося. Невдача юньського наступу на західньому фронті (т. зв. Friedensoffensive—офензива мира) і сучасні події на тому-ж фронті, переконали достаточно одповідальні німецькі круги, що про оружний мир (Zwangsfrieden) не може бути мови, а що можливий є лиш мир порозуміння Verständigungsfrieden. Промови німецького міністра колоній Сольфа і саксонського наслідника престола Макса, отже людий, котрі стоять в тісному контакті з верховодчими кругами центральних держав, і котрі являються офіціяльними представниками німецького уряду, вкінці звістки німецької преси про з'їзди і сходини німецьких політичних провідників

за кордонами Німеччини, ясно вказують на це, що в напрямі заключення мира робитися поважні заходи.

„Vossische zeitung“ за д. с. м. приносить сензаційну відомість про те, що в самому короткому часі наступить переміна в руководячих кругах так Німеччини, як і Австро-угорщини. Німецький канцлер Гертлінг має бути заміщений міністром колоній Сольфоси, а посли рейстага єрцберг (Erzberger) провідник лівого центра і Шейдеман (провідник правих соц. дем.) увійдуть в новий кабінет.

Коли б ці звістки набрали справді конкретних форм, то можна надіятися, що зворот німецької політики в сторону мира, бувби зовсім певний. Висче згаданні німецькі політики являються самими палкими представниками мирової течії Німеччини, а через те й можливість заключення мира наблизила би ся до здійснення. Найближча будуччина повинна нам показати, чи звістки і надії на скорий мир здійсняться.

З газет та журналів.

* * *

Розпуста. „Ничего, кромѣ вреда, не причинила державѣ украинизація желѣзныхъ дорогъ, почты, телеграфа. Достаточно сказать, что принудительная украинизація была одной изъ причинъ ж.-д. забастовки, чтобы по достоинству оцѣнить ея государственную роль“.

Це пише „Кіевская Мысль“.

Ми знаємо, що причини залізничої забастовки були в свій час приховані під забороною писати про неї. Але тепер нам дається авторитетне пояснення. Це вже просто щось нечуване: дійти в боротьбі з українською державою до гомеричної вигадливости й просто таки наклепів. Хотілось би, щоб відповідні органи спростували чи потвердили цю заяву „Кіевской Мысли“. Це справді—аргумент величезної ваги, коли вигадка „Кіевской Мысли“ покажеться правдою. Разом з тим ясно, що забастовка припинилась через те, що „Протофис“ і „Кіевская Мысль“ виступили проти української мови?

Але ж ніхто, як „Кіевская Мысль“ запевняв, що причина забастовки ніяк не політична, а тільки економічна. Що це за роспуста і де її межі—ніяк збагнути не можна!

* * *

З Богом Параню, коли люде трапляються. „Русскій Голосъ“ передчуваючи еманципацію од власти тиранів у Росії, висловлюється проти самодержавія і большевизма. Коротко кажучи: „Боже Царя Храни“, але тільки кадетського. І вся іронія долі в тому, що кадети допомагаючи реакції ніяк не можуть утворити якусь замріяну специфічно-кадетську реакцію: все виходить справжня реакція, як слід. І кадети мусять їй служити і од неї ж червоніти.

Добре писати в Київі сидючи, український імунитет маючи, український хліб жуючи, галасуючи про безправність русскаго народа, писати:

> Итакъ Россія должна приступить къ самой интенсивной организаціи своихъ національныхъ силъ съ цѣлью вооруженнаго возстанія противъ власти большевиковъ, и въ этой великой работѣ должны принять участіе всѣ, кромѣ тѣхъ, кто сознательно толкаетъ ее къ гибели и разрушенію:

Должна. Вооруженное возстаніе. Должны принять участіе всѣ. Ну, ради Бога, рушайте в дорогу: це справді буде і сміливо і чесно; а то дали нам щось із шість міністрів і бачите, що клопоту не поменшало. Потім шовінізм російський плодите тут: одже краще в самій Росії збудити справжній націоналізм, такий, знаєте, щоб „безъ двусмысленностей и поблажекъ“. А особливо будьте сміливі проти большевиків і самодержавців,—це ж не те що наш брат, плохенький українець.

На біжучи теми.

Проект нового романа.

Дуже жалію, що в мене нема таланту белетриста.

Написав би роман.

Не історію, а роман. Бо ця справа і ці відносини не мають майже ніяких документів.

Щоб дістати зовсім живі типи та діалоги, мав би три дні провести в Семадені. А потім на три дні в Одесу—до Фанконі та до Робіна.

План романа мені уявляється так.

Три головних героя.

Бухгалтер Білокуров з Харькова.

Фактор Шифенбур із Бердичова.

Сенатський писарчук Киримов із Петербурга.

Частина перша.

Війна. Заснування червонохрестних організацій. Мобілізація промисловости.

Бухгалтер Білокуров їде з Харькова на фронт—у Київ.

Фактор Шифенбур їде з Бердичова на фронт—у Київ.

Писарчук Киримов їде з Петербургу на фронт—у Київ.

Перед ними проходять поїзди з військовим знаряддям.

Рушає військо.

Мобілізується військове постачання.

Білокуров являється в червоний хрест і малює план геніяльного обрахунку всеї діяльности червонохрестних організацій.

Шифенбур пропонує купити в нього, як збіглого лодзинського фабриканта, партію мануфактури. Дістає аванс. Дає завдаток на Поділі за мануфактуру. Привозить крам і ділиться з подільськими купцями.

Киримов об'являє себе уповноваженим від туркестанського краю і організує передовий отряд.

Частина друга.

Все гниє.

Все офіціяльне, казенне, військове.

Тільки громадські організації ще мають славу справжніх оборонців і чесних діячів отчизни.

В одну з таких вступають Білокуров, Шифенбур і Кримов.

Оддушуючи мозолі, наступаючи на плечі, на голови, пнуться всі трое на вершки організацій і займають високі посади.

Білокуров — головний контроль.

Шифенбур — постачання.

Киримов — санітарна допомога армії в найблищому тилу.

Шифенбур з цілою армією спекулянтів постачає.

Білокуров з цілою армією дармоїдів веде подвійне італійське рахівництво.

Кримов без армії все споживає.

Частина третя.

Армія гниє.

Підчас одступання та евакуації гинуть київські книжки Білокурова, зникають поставне Шлизенбура, житомірські підприємства Киримова.

Революція.

Всі три—крайні ліві.

Але хто?

— Невідомо, поки що.

Потім вони стають на чолі большевицьких настроїв санитарів.

І беруть все в свої руки.

Українська Республіка.

— Ми не оддамо майна, котре нам довірив наш московський комітет.

Большевики в Київі.

Вони розпродують майно „елико можаху“, перейменовуються в ліквідаційні комісії, — шукай винного.

Матеріял для діалогів.

— Россію погубили эти украинцы.

— Самоопредѣляться можно, но позвольте, какъ же это наша Россія?

— Всѣмъ будетъ хорошо, но надо подождать.

— Украина—это не дѣло: никому никакой выгоды.

— Вы замѣтили, большевики не мѣшають дѣлать дѣло.

— Почему еврей? Такъ у нихъ же нѣтъ своихъ людей. А вообще, они погромщики.

— Украинушка, куда ты котишься?

— На бережку селезень,
А на воді качка:
Ой, мой милий большевик,
А я гайдамачка.

— Вы имѣете „послѣдніе шаги украинской республики“?

От тільки я забув про любов, кохання.

Але твердо знаю, що кохання в Росії й на Україні за війни та революції не було.

І за реакції нема.

Ну, тут з особливою формою кохання клопоту не буде: було цього багато.

Жіночки, коли б здорові, грали не останню ролю в тилу і на фронті, в спекуляції, і в большевизмі.

І для України вони робили.

Але що?

А. Яринович.

В Міністерствах.

Нові українські середні школи.

Міністерство освіти на підставі ст. 1470 т. II ч. 1, збір. зак. вид. 1893 р. і постанови тимчасового уряду від 28 квітня 1917 року постановило відкрити з початку 1918—1919 року шк., з віднесенням витрат по утриманню шкіл на державні кошти, середні, загально освітні школи з викладовою українською мовою в нице зазначених місцях:

1. Чотирьохкласові гімназії:

а) в складі одного п'ятого класу: у Бобриці на Херсонщині, в посаді Березнеговатому на Херсонщині, у Хведоровці на Катеринославщині,

б) в складі п'ятого і шостого класів: у Веселих Тернах на Катеринославщині,

2. Трьохкласову реальну школу:

в) в складі одного п'ятого класу: у Сурськ-Михайлівці на Катеринославщині.

Разом з тим міністерство, згідно з постановою тимчасового російського уряду від 24 квітня 1917 року дозволяє перетворити вищеназначені школи в мішані, як місцеві умови будуть того вимагати.

Про відкриття кредитів на утримання шкіл буде зроблено окреме розпорядження. Цими днями міністерство призначає туди директорів та учительський персонал.

ХРОНІКА.

В Національному Союзі. Рада Національного Союза постановила вияснити, в якій мірі і які українські партії причетні до непевної долі п'яти міліонів карб., взятих з державного банку б. міністром М. Ковалевським, та що сталось із українським національним фондом. Заснована комісія, котра і має освітити цю справу перед українським громадянством.

Новий член Національного Союза. Рада загальної української студентської спілки делегувала свого представника в склад Національного Союза.

До справи М. Ковалевського. Цими днями, як переказують „П. Н.“, заарештовано б. урядовця м-ва харчових справ д. Матюху, котрого тягнуть до відповідальности по справі б. міністра харчових справ М. Ковалевського. Д. Матюху обвинувачують в тім, що він одержав з банку по асігновці 5.000.000 карб.

Постанова про розшукування й арешт д. Матюхи була винесена вже давно. Тепер після допиту його посадовили в тюрму.

Тенденційне свято. Вчора по всіх київських школах святковано день св. Олександра Невського, чого не роблено навіть за царських часів, одколи помер царь Олександер III. Замісць того, щоб зменшати число свят, у нас його побільшують, вибіраючи звісно такі, що мають агітаційне монархично-об'єдинительне значіння.

Професор Г. Тучанський. В музичному інституті М. В. Лисенко в числі професорів співу зазначен і Г. Тучанський (Грассе). Це відомий артист опери українець вільний художник Петербурзької консерваторії. Три роки він був в Італії, де у професорів Броджі і Котоні досконало студіював методу італійського співу. В Петербурзі він давав лекції співу з великим успіхом і учні його дуже жалкують, що він покинув їх. Ми певні в тому, що ця дуже музикально освідчена людина з великим опитом буде мати ще більший успіх на користь рідної України серед українського громадянства.

Імпорт папір. На чолі цієї „української“ інституції стоїть видавець „Кіевской Мысли“ Р. Лубковський. Імпорт-папір дає Великоросії 30 вагонів сахару за 100 вагонів паперу. Папір мають розділити між меншевицькою „Кіевской Мыслью“, чорносотенним „Голосом Кіева“, кадетським „Одесскимъ Листкомъ“ та октябристським „Южнымъ Краемъ“.

Командировка К. Лоського. Цими днями директор департаменту загальних справ міністерства закордонних справ К. Лоський одержав командировку в Гельсінгфорс для тимчасового виконування обов'язків уповноваженого Української держави по справах при уряді в Фінляндії.

Евакуація російських територій. 11-го вересня у Вільні розпочала свої праці демаркаційна комісія, скликана на основі додаткового російсько-германського договору від 27-го серпня з метою визначення границь з Естляндією та Ліфляндією і евакуації германського війська з російських територій, занятих на схід від цієї границі.

12-го вересня в Ревелі має розпочати свої праці комісія по справах морських, на вирішення котрої поставлені справи з минируванням Балтійського моря і взагалі навігацією в цьому морі і повернення Росії м. Орші.

Германський комендант у Минську повідомив російського коменданта у Смоленську про намір розпочати зараз же евакуацію Орші. По пропозиції германського коменданта спеціальна комісія по евакуації германського війська з повітів Сенно і Лепель почне працю 12-го вересня.

Бібліотека Лук'янівської тюрьми. При розгромі й пожежі Лук'янівської тюрьми дуже потерпіла тюремна бібліотека, на відновлення якої зараз треба не менше 10,000 карб.

А між тим бібліотека в тюрьмі дуже необхідна. Тому київський губерніяльний тюремний інспектор звертається до громадянства з проханням жертвувати або уступити за відповідну ціну книги, журнали і твори як красного письменства так і наукові, що дасть змогу доповнити тюремну бібліотеку до необхідних розмірів.

Хто забажає пожертвувати або продати книги й журнали, тих прохають звертатись до київської губерніяльної тюремної інспекції (Михайловський проулок 9 кв. 17) або ж до начальника Лук'янівської тюрьми.

Велика рада міністрів. Рада міністрів на останньому своєму засіданню постановила продовжити діяльність комісії по справах законодавства при міністерстві внутрішніх справ до 1-го січня 1919 р.

Реквізіція помешкання 8-ої гімназії. Всі часописі повні звісток про реквізіції, але те, що зроблено з помешканням 8 ої гімназії правлінням московської залізниці переважує все. Правда, що цей будинок купило правління зазначеної залізниці у Дьякова, але вона згодилась виповняти всі контракти, які заключив Дьяков. По контракту з послідним гімназія має право на заняття цього помешкання ще 8 років. Не дивлячись на це і на протести адміністрації гімназії, правління прислало 300 китайців і своїх робітників і силою зайняло 4-й поверх п мешкання гімназії де міститься 6 класів, церква і активий зал, при чому вони викинули всі стільці і все майно гімназії, один кляс був з пертий, вони зломали замок. Педагогична рада звернулась до уряду і німців, усі кажуть, що зроблено насильство, що правління не мало ніякого права, порушило закон, але наслідків корисних для гімназії і досі нема. Навпаки правління каже, що може реквізувати і останні поверхи. Здається, що закони повинні виконувати усі в українській державі. Чи може закони не для всіх писані? Становище гімназії дуже скрутне, ход в гімназію загальний уборні малі, діти будуть хворіть бо дітей учнів більш 700 чоловік, да служащих 500, цілий день ходить багато ріжного народу, за учнями слідить не можливо, не кажучи що 6 класів не можуть заніматись взагалі. Ми гадаємо, що уряд і громадянство прийде на поміч дітям учням і їх батькам. В місті багато всяких кінематографів, клубів лотошних і правління може реквізувати ці помешкання для своїх потреб.

За українську мову українською ж мовою. Свого часу у нас подавалося офіціяльне листування поміж одним з київських благочинних та п.-отцем дияконом Бутвиненком, од якого вимагалося пояснення „в зв'язку“ з убийством митр. Володимира. Як пам'ятають читачі п.-. Бутвиненко домагався, щоб офіціяльні папери писано до його українською мовою. Цими днями, як переказують з певних джерел, митр. Антоній звелів заборонити п.-о. Бутвененкові одправляти службу Божу і сповістити його про це українською мовою...

Заборона в службі Божої. Оскільки москофілі мають силу на Україні і руйнують її, яскраво свідчить той факт, що відомого українця діякона Ботвиненко заборонено в службі Божої за те тільки, що він прохав, щоб йому консисторія надіслала акт обвинувачування на українській мові. Що це таке? Здається ми живемо не в совдепії, а в українській державі і кожний громадянин має право не тільки прохати, як це робив о. Ботвиненко, а навіть вимагати офіційних паперів на українській мові. Далі йти нема куди.

Ганебна вза'я москвофілів. В Київській Мислі № 125 була надрукована замітка про те, що в зв'язку з вбивством св. Володимира притягнені до відповідальности де котрі з українських пан отців слідчим Міляшкевичем. Як нам передають, ця неправдива звістка була надіслана репортеру з москвофільствующих церковних кругів, котрі всіх засобів вживають, щоби заплямувати українських діячів. Звертаємо увагу громадянства на ганебну діяльність москвофилів, котрі роблять такі наклепи на вірних українських робітників. Хоча в тій же часописі була спростована ця звістка через місяць, але пляма і наклеп остільки ганебні, що українські робітники притягують інсінуаторів москвофілів до суду.

По українському. В вітальні п. міністра внутр. справ (Олександрівська 8) виставлено такого плаката:

„П.п. прохачів прохають ожидати у великом залі алі вернім вестібюлі“.

Арешт ген. Хорвата і Плечкова. У Владивостоці японці заарештували генералів Хорвата і Плечкова, котрих підозрівають, що вони ніби то хотіли перейти на бік совітського війська.

Призначення Піснячевського. На посаду завідуючого відділом медичної освіти при міністерстві здоровля призначено доктора медицини Піснячевського.

Місто і холера. На Київ насовується холера; з'явилися вже перші її ластівки—перші окремі захорування. Починає вже гриміти холерний грім, а київський мужик все ще не квапиться хреститися. Санітарний стан міста гірше всього, що можна собі уявити для столиці. Не кажучи вже про те, що в місті майже що дня не стає води, через що населення примушано користуватися водою, якою прийдеться, а клозети не промиваються по кілька день,—двори й базари надзвичайно брудні і сливе серед міста утворенні величезні смітники, за якими немає жадного догляду й які є погрозою здоровлю населення столиці. Таке свалочне місце мається, наприклад, на Лук'янівці за Пушкінським садком. Величезна площа завалена купами гною, откидів, всілякою здохлятиною. Між цим всім бродять шукаючи їжи голодні міські пси і свині, щось вибірують обідрані дітинята, заїздять з возами і порпаються в цих купах якісь люде. А на всьому цьому і над всім цим гуде й роями літає безліч мух. Отже всім відомо, яку надзвичайно велику ролю відгравають мухи в перенесенню і поширенню пошестів особливо кишкових, якою є холера. Яка ж небезпека для здоровля міста в тому, що такий росадник мушні знаходиться майже в центрі міста, та ще оточений зо всіх боків будинками, в яких люде мешкають в великому скупченню—бендерські казарми, лук'янівські казарми, Дехтярівський притулок. І може це не простий випадок, що одно з перших холерних захорувань виявилося саме в будинках Дехтярівської благодійні, де мушні зараз дійсно стільки, що в дитячім притулку, наприклад, вони прямо таки заїдають дітей. Взагалі треба сказати, що мушні зараз в Київі не дивлячись на дощі та холод, стілько, як ніколи. Це одно вже свідчить про антисанитарний стан міста. Може хоча й мара холери заставить звернути на це увагу і в першу чергу упорядкувати свалочні місця.

По Україні.

= **Теж „ліквідація“.** У м. Рівному з богатьох складів б. Російського Червоного Хреста залишився між иншим один склад „царський“ (був. цариці М. Ф.), який колись обслуговував офицерські лазарети на півдні. Крім цього у цьому ж складі була білизна для милосердних сестер. Один поверх був геть увесь набитий всякою білизною, плюшовими одіялами та иншим. Це був найбагатший склад, бо все було пошито з найкращого полотна. Недавно начальство зазирнуло до цього складу, але у ньому нічого не знайшло... Злодіяки заліали якось на третій поверх, проломили стелю, спустились униз і все геть до порошини вибрали. Охорона складів була доручена татарським козакам, яких тут що за большевиків залишилось з сотню, а може й більш. Вони й несли караули, але про злодіяк, які порались в помешканні, нічого не чули й не бачили... Взагалі треба сказати, що охорона інтендантських складів був. Рор. Чер. Хреста у Рівному перебуває в непевному стані.

= **Холера на Україні.** (Відомости за 7—8 вер.).

Харківщина: м. Харків—2 вип. (кл. в.).

При міській околиці — 5 вип. (кл. в.).

Київщина: м. Біла Церква—2 вип. (кл. в.), вм. 2.

Чернигівщина: рильський пов. ст. Коренево—2 вип. (кл. в.), вм.—1, с. Троїцке—8 вип. (кл. в.), вм. 3.

Херсонщина: м. Одеса—1 вип. (кл. в.)—6 в. (під.).

= **З Бесарабії.** Румиська влада запропонувала акерманській міській думі провадити діловодство руминською мовою. Дума одновіла, що такої мови не знає і не розуміє а ні населення а ні служащі думи.

= **Збірник Б. Зарудного.** Харківське видавництво „Рух“ має видати незабаром „збірник“ пам'яти вбитих большевиками Б. Зарудного (генеральний секретарь земельних справ). Л. Бочковського (член Центр. Ради) і І. Пугача (редактор „Народ. Волі“).

= **Постанова вчительського з'їзду.** В Городні (Волинь) на вчительському з'їзді постановлено вчити в школах всіх предметів тільки українською мовою, бо тільки українська мова є для нашого народа зрозуміла. Вчительський з'їзд просить пов. управу закупити як найбільше українських книжок як до науки, так і для доповнення шкільних бібліотек.

= **Староста Андро** запропонував телеграфно вжити заходів до найшвидшого закінчення ревизій волинських самоврядувань.

= **На збудування народнього дому.** Споживче т-во с. Бабушків (житомирського пов.) відчислило більш 20,000 карбованців на збудування в селі народнього дому.

= **„Чорноморський Українець“.** Вийшла громадська, політична, економична і літературна газета „Чорноморський Українець“. редагується в Новоросійську замість газ. „Нове Життя“.

= **Нові українські школи.** В Новоросійську і Стандарті одкрило т-во „Просвіта“ нові українські школи.

= **Пожежа.** В с. В.-Будищі згоріла економія Тихоно Забірки. Пожежа перекинулась на сусідню оселю Кирика. Збитки величезні.

= **Комори санітарного майна в Кременчуці.** В Кременчуці маються величезні склади санітарного майна санітарних інституцій військового часу. Охорону біля ціх складів несе вільно наємна варта з бувших офіцерів. Не дивлячись на це, майно на очах розкрадається і роспродується. Цими днями завідуючим складами було спостережено, що із складів було вивезено де кілька фур майна. Коли завідуючий заявив, що він мусить притягти до суду вартових того дня,—то всі вартові зробили забастовку й на другий день варта зовсім не вийшла. Майно це мало бути передано міністерству народнього здоровля й опікування, але зараз цьому робляться всякі перешкоди, і поки це питання буде розв'язане, склади будуть мабудь вже цілком порожні, бо охороняти нема кому, а роскрадати є кому.

= **„Внутрішній фронт“.** Комендант 92 герм. дивізії в Яготині, у відозві до населення пише, що повстанці в районі Зеньків—Прилуки, розбиті. Багато вбитих і ранених. У повстанців забрано 2 гармати, 6 самострілів і багато военних матеріялів.

= **Кризис.** Каса херсонської губ. зем. управи, порожня. Калинівська волостна зем. управа закрита. Голова і члени управи арештовані за большевизм.

= **„Анкетный опросъ“.** Кременчуцька міська дума постановила розіслати родичам учнів „анкетный опросъ“, чи учити в школах українську мову.

= **Становище нар. вчителів.** Народні вчителі на Чернигівщині дуже бідують. Плата 65—85 карбованців в місяць, не вистачає на життя. Кредитів по нових штатах ще нема і не знати коли будуть.

= **З'їзд „Просвіт“.** Незабаром одкриється з'їзд „Просвіт“ Чернигівщини.

= **Дитячі вечері.** Чернигівська „Просвіта“ улаштовує дитячі вечері. Виконавцями спектаклів будуть тільки діти. Готують виставу „Дітячий лікарь“.

= **Курси українознавства.** Чернигівська губ. зем. каса дрібн. кредиту улаштовує курси українознавства для своїх служачих.

= **Крадіж.** З Латишського кооперативу в Одесі вкрадено 7,700 карбованців.

= **Нова гімназія.** В Славяносербську одкривається нова українська гімназія, яка міститиметься в будинку церковно-парафіяльної школи.

= **Голод.** В Глухові (Чернигівщина) град вибив весь хліб і городовину. Хліба не вистачає ані на життя населення глухівського повіту ані на посів. В Ніжині відчувається також великий брак хліба.

ТЕЛЕГРАМИ.

(Від Українського Державного Телеграфного Агентства.)

Болгарське офіціяльне повідомлення.

Македонський фронт. На закруті Черни південь Градешниці гарматна стрілянина з обох боків часами була дуже жвавою. На фронті південь Гуми дужа вогнева атака з ворожого боку. Наші батареї підпалили великий ворожий склад снарядів. На схід Вардару ворожі розвідочні відділи не раз пробували наблизитись до наших чотів коло Матчукова, але були розігнані стрілянниною.

Подорож гетьмана.

КЕЛЬН 11. Його Вельможність гетьман всієї України після огляду Кельна був ласкавий поїхати у віллю Гюзель біля Есена.

ЕСЕН, 11. Його вельможність гетьман всієї України вчора о 6. 44 год. після полудня приїхав для огляду вілі Гюгель. В почоті його вельможности були ротмістр Зеленевський та секратарь посольства асесор д-р Мейор. Вранці його вельможність оглянув низку майстерень і ідальню на Камерштрафе. Після полудня його вельможність продовжував огляд сталелитейного заводу і після цього зробив подорож через робітничі поселки Альфредгоф, Мангаретенгеге і Альтенгоф.

Пан гетьман у Кельні.

КЕЛЬН, 11. „Вольф-Бюро“ повідомляє: Гетьман всієї України по дорозі до головної кватири, відвідав місто Кельн.

Німецька преса про подорож гетьмана.

ВІДЕНЬ, 9. „Reichspost“ з приводу перебування гетьмана України в Берліні пише:

Перебування гетьмана в Берліні має в цей час, коли держави антанти намагаються скомпромітувати Берестейський мир,—особливо велику вагу. Тоді, коли всі українські політичні кола, без ріжниці їх соціяльних та економичних поглядів, намагаються зміцнити незалежність України, при дружній допомозі центральних держав, держави антанти бажають утворити безладдя поширенням чуток про те, нібито німецьке та австро-угорське військо виводиться з України і ще недавно верховне німецьке командування у Київі мусіло було дати офіціяльне спростовання цих чуток.

Приїзд гетьмана всієї України доказує знов, що стосунки молодої держави з центральними державами зостались не змінними, а так само й те, що центральні держави, як і раніш, будуть допомагати своїм військом встановленню зовнішнього та внутрішнього ладу на Україні.

Крім того візит Його Вельможности кладе кінець усяким сумнівам, що Україна не виконає всіх взятих на себе по Берестейському миру зобов'язань: як що держави антанти ще ширше оплутають північ Московщини своїми хижацькими сітьми, то у всякому разі, оскільки це видко по газетних звістках, вони згоджуються визнати незалежність України. Подорож гетьмана є певним доказом, що на Україні нема иншого бажання, крім миру з центральними державами та додержання Берестейського договору. Ці ум ви не полишають ніякого сумніву для Англії, що її хитрощі на півночі Московщини знайдуть завзятий опір напівдні колишньої російської імперії, там де національне почуття народу та його бажання миру збудували незалежну державу.

Українська опера в Одесі.

ОДЕСА, 12. Гурток українських діячів гадає організувати українську оперу. Переведенням анкети вияснено, що багато артистів опери готові перейти на службу до української опери. Клопочуться про субсидію в 250 тисяч.

Зійшов з рельс.

ОДЕСА, 11. На станції Перекрестово, догнавши один другого, вдарились два одеських кур'єрських поїзди, через те, що передній поїзд став помаліше йти. Жертви з людьми невеликі. Легко потовкло двох кондукторів, двох служителів. Паровоза й кілька класних вагонів попсовано.

Облава.

ОДЕСА, 11. Летучий загон варти зробив несподівану облаву в першорядному кафе Фанконі, осередку зібрання фаринників, при перевірці особ, трусах, розгляді документів затримано кількох чоловік. На місці облави фаринники порвали багато фальшивих кредиток, а також компромітуючих документів.

Арешт ватаги.

ТАГАНРОГ, 11. Заарештовано ватагу убивців землевласника Левашова. Виявилось, що підготовлялись замахи на кількох поміщиків під керуванням большевицького комісара, котрий зник.

Война з большевиками.

РОСТОВ, 11. Після трудного переходу по горах, добровольці майкопського напрямку захопили станцію Ішехську, повели наступ на большевицьку твердиню станцію Білоріченську в районі ріки Лаби. Охотники атакою захопили станцію Гіагинську. Встановлено, що в районі Кавказька, Армавір головні сили большевиків скупчені на хуторі Романівському коло станції Гулькевичі. Є понад 50 самострілів, 12 гармат. Добровольці наступають на цей район з півночі, заходу й сходу.

Засідання наукових товариств.

СІМФЕРОПОЛЬ, 11. Відбулось урочисте засідання наукових товариств, присвячене новому таврійському університетові. Організовано товариство прихильників університета, котре одержало першу пожертву на десять тисяч карбованців.

Роспуск большевиків-полонених.

КАТЕРИНОДАР, 11. Командуючий добровольчеською армією Денікін звелів роспустити до дому всіх полонених, котрих взято в боях з большевиками, за винятком офіцерів призивних цього року. Наказ пояснюється тим, що серед полонених багато мобілізованих соломіць.

Вбивство другодумця Єфремова.

РОСТОВ, 11. Ставропольські газети повідомляють, що в селі Сергієвськім ставропольської губернії, большевики вбили другодумця Єфремова.

Призначення послів.

РОСТОВ-над-ДОНОМ, 11. Донський атаман призначив генерала Черячукина повновласним послом українським, генерала Ажінова — кубанським.

Відновлено обмін кореспонденції.

РОСТОВ-над-ДОНОМ, 11. Цілком відновлено обмін грошової кореспонденції з Донщиною й Кубанщиною по почті й телеграфу. Збори станиці Чернишовської постановили клопотатись перед правительством про виселення з краю іногородніх та козаків станиці за участь в червоній гвардії і про конфіскацію їхнього майна.

Козаки

РОСТОВ-над-ДОНОМ, 11. На Царицинськім напрямі козаки в районі Нижнечирської перейшли правий беріг Дону і розвели залізничий міст. Большевики обстрілюють Нижнечирськ з гармат. В Усть Медведицькій окрузі козаки знов покинули Олиховку й перейшли на лівий беріг Медведиці. По додаткових відомостях козаки захопили: Калачі, Вороніжської губернії, півмілійона набоїв, кілька тисяч снарядів, ручних гранат, багато инших бойових припасів.

Недостача нафти.

МИКОЛАЇВ, 11. Міська управа змушена через недостачу нафти значно зменшити подачу електрики приватним особам. Почала ходити конка.

Митрополит Платон.

МИКОЛАЇВ, 11. Приїхав з Одеси митрополит херсонський і одеський Платон, якого зустрів атаман де-Бонді, представники міста; під дзвони в церквах він проїхав до собору де його зустрів народ. Митрополит одправив кілька служб Божих.

Вибори гласних

МИКОЛАЇВ, 11. Херсонський окружний суд повідомив міську управу про постанову наказати губ. земству включити в списки земських гласних трьох чоловік, яких обрала миколаївська цензова дума і вважати ці вибори правильними.

Гамбурська біржа.

МИКОЛАЇВ, 11. Союз хліботорговців гамбурзької біржі звернувся до біржового комітета з проханням широко оповістити район, що з початку війни в гамбурзькому арбітажному бюро була велика кількість арбітражних зразків збіжжа, чекаючи претензій по зразках, союз переховував їх досі. Тепер, по підписанні миру, союз звертається до зацікавлених осіб, фірм округи, скоріще заявити претензії до першого грудня (ноября), інакше зразки буде використано для сільськогосподарчих потреб

Увільнення вчителів.

ОЛЕКСАНДРІВСЬК, 9. Управа увільнила вісімдесять народніх учителів, котрі не мали освітнього цензу.

Українська мова.

МЕЛІТОПОЛЬ, 9. Делегатський з'їзд сільських міських учителів нижчих початкових шкіл ухвалив резолюцію вводити постепенно навчання української мові. В селах з мішаним населенням навчання ведеться по мові, бажаній людністю.

Кубанский флот.

КАТЕРИНОДАР, 10. Уряд вирпбляє проект утворення Кубанського флоту для военних транспортних цілей.

Пастерівська станція.

КАТЕРИНОДАР, 10. Інженер Райгородський пожертвував сімсот тисячів на збудування Пастеровської станції.

Польовий суд над спекулянтом.

ЧЕРКАСЫ, 11. Польовий суд засудив крамаря Портянського в Смілі в тюрму на один місяць, або грошовий штраф 3,000 карбованців за велике збільшення ціни на харчові продукти.

Від'їзд дипломатичних представництв.

БЕРЛІН, 10. „Berl Tageblatt“ повідомляє з Гапаранду: приїхали з Москви японські военні атташе, генеральний консул та сім урядовців консульства, щоб вернутися до Японії через Англію. Приїхало також 300 американців та італійців, серед них члени американського й італійського посольства в Московщині і всі служачі американського банку в Москві.

Утічка арештантів.

КАТЕРИНОСЛАВ, 11. З губерської тюрми втікло, підкопавши стіну, шіснадцять злочинців, між ними скілька грабіжників.

Новий склад управи.

МОГИЛІВ-на ПОДІЛЛЮ, 10. Призначено новий склад міської управи, на чолі з Ходжі, який був на цій посаді 14 років.

Урожай.

ХАРЬКІВ, 10. По відомостям Губ. земства врожай в повітах Харьківщини після спробної молотьби в середньому з десятини в пудах: у Сумському жито 81, озима пшениця 91, ярова пшениця 57, овес 81, ячмень 67, Лебединському — жито 68, озима пшениця 75, ярова пшениця 65, овес 61, ячмінь—55, Ахтирському—жито 81, озима пшениця 90, ярова пшениця 72, овес 83. ячмінь 62; Богодухівському—жито 48, озима пшениця 59, ярова пшениця 43, овес 47, ячмінь 42; Валківському—жито 45, озима пшениця 60, ярова пшениця 36, овес 40, ячмінь 25; Харьківському—жито 39, озима пшениця 47, ярова пшениця 23, овес 29, ячмінь 19; Волчанському—жито 40, озима пшениця 49, ярова пшениця 22, овес 32, ячмінь 22; Зміївському—жито 42, озима пшениця 54, ярова пшениця 34, овес 33, ячмінь 27; Юзюмському—жито 41, пшениця 48, ярова пшениця 25, овес 28, ячмінь 20; Купянському жито 37, озима пшениця 43, ярова пшениця 28, овес 23, ячмінь 19; Старобільському—жито 52, озима пшениця 61, ярова пшениця 39, овес 46, ячмінь 36.

Рух через Дніпро.

КРЕМЕНЧУК, 10. Місцева комендатура видала постанову, що рух через Дніпро човнів, барок, пароплавів забороняється після заходу аж до сходу сонця. Рибалкам в зазначеному районі треба мати дозвіл влади займатися рибальцтвом.

Курси ім. Плеханова.

КРЕМЕНЧУК, 10. Міська управа асігнувала шість тисяч на відкриття вечерніх курсів імени Плеханова.

Допомога чехам.

БЕРН, 10. З Пекіна повідомляють: генерал Дітріхс знову звернувся до антанти з проханням негайно послати значну кількість війська для допомоги, щоб мати зв'язок з головними силами чехо-словаків, через те, що становище чехів дуже скрутне,

Московський капітал.

МИКОЛАЇВ, 10. З Криму повідомляють: великі московські капіталісти повідомили евпаторійського міського голову, що вони можуть поширити курорт Евпаторії.

Гадають провести трамвайну колію з Евпаторії до Саки.

Нове нафтове джерело.

МИКОЛАЇВ, 10. Між Феодосією й Керчю в селі Сараймін, знайдено нафтове джерело. Розпочали досліди.

Жертви пострадавших.

МИКОЛАЇВ 10. З ініціативи градоначальника Дебонді, почали збірати жертви на користь пострадавших в Одесі. Улаштовуються вечірки й спектаклі.

Перевод факультету.

СИМФЕРОПІЛЬ, 10. Рада університету постановила перевести в біжучому році фізично математичний факультет з Ялти до Симферопіля.

Гімназія в селі.

МИКОЛАЇВ, 10. Павлоградська повітова земська управа клопочеться перед міністерством освіти про відкриття гімназії в селі Васільківці.

Врожай тютюну.

МИКОЛАЇВ, 10. З Криму повідомляють: несприяюча погода значно пошкодила врожаю тютюну в багатьох місцях Криму.

За кордоном.

З „вільної“ Америки з Вашингтону повідомляють, що недавно одбувся суд в Чикаго над 100 проводирями „індустріяльних робітників світа“. Обвинувачувано їх за те, що перешкоджали американському урядові провадити війну.

Приговір такий: 13 робітників покарано на 20 років в'язниці, 33 на 10, 12 на 1 рік а 2 на 10 днів арешту. Головний проводир Хейвуд, крім 20 річньої в'язниці оштрафований ще на 20.000 доларів.

Райхс канцлер Гертлінг (Hertling) про виборчу реформу в пруський ландтаг. В законодавчій комісії палати панів нім. канцлер Гертлінг виступив 4 с. м. з довгою промовою в справі виборчої реформи, в якій, як зазначує „Vorwärts“ за 5 с. м. що п. Гертлінг з повною одвертістю заявив, що виборча реформа (4 члена) мусить бути проведена через те, що на його думку з цією реформою тісно звязані є вдержання корони і династії“. ходить о те, щоби зрадикалізовані і здемократизовані війною елементи заспокоїти і таким чином забезпечити корону і династію від тяжких потрясень.

Питання міжнародньої соціялістичної конференції. „Verwärts“ за 6 с. м. приносить статтю провідника нім. соц. дем. посла Еберта (Ebert) про можливість скликання міжнародньої соціялістичної конференції. Автор широко говорить про вирівнання ріжниці думок в питаннях закордонної політики, викликаних війною і між иншими заявляє: „Немає сумніву, що *східн й мир* не є незмінний і через нього загальне порозуміння ніяк не може бути виключене“. Ми не знаємо, чи є це думка самого п. Еберта, чи нім. соц. демократії, бо офіціяльні заяви німецьких урядових кол стоять в дуже сильному розрізі з вище наведеними думками.

Лист до редакції.

Шановний пане редакторе!

З огляду на велике значіння купівлі одеських заводів Гена для Українського селянства і бажаючи освітити це питання відповідно дійсности прохаємо Вас надрукувати у Вашому часопису слідуюче:

„В ч. 65 часопису „Русскій Голосъ“ уміщено телеграму з Одеси від власного кореспондент, у якій зазначено, що ніби то з води Гена куплені „группою Кіевскихъ промышленниковъ“.

В дійсности під той час як раз ішли переговори між нами і Акційним Товариством „Ів. Ген“, а тиждень тому назад були підписані нами і товариством „Ген“ договорні акти про продаж заводів нашому Союзові.

Таким чином ці величезні заводи сільсько-господарських машин перейшли до рук Української кооперації, а не до рук „промисловців“, як це бажається кореспондентові „Русскаго Голоса“.

Не можемо також підтвердити справедливости і другої частини кореспондентської телеграми, про те що нові власники заводів одержали замовлень від 14 тисяч сільських кооперативів.

Що такі замовлення будуть досить значні і що кооперативи та їх союзи нас підтримають у тому ми певні, але зараз зазначити навіть кількість замовників-рахуємо не можливим.

Прохаємо инші часописи передрукувати цей наш лист.

Правління центрального українського сільсько-господарського кооперативного союзу (централ).

Секретарь **В. Доманицький.**

Голові мирової делегації російської совітської федеративної соціялістичної республіки.

Об'єднанне засідання правління і ради дніпровського союзу споживчих союзів України почувши про ті утиски, і насильства, які чиняться над товаришами—кооператорами в Москві, вважає своїм обов'язком звернутися до вас з протестом проти насильства над нашими товаришами-кооператорами і з проханням вжити заходів, аби увільнити їх од тюрьми і од смертної кари.

Утиски кооперативних діячів ведуть до розвалу народніх кооперативних інституцій і тим самим унеможливлюють економичну боротьбу народу за його будучину і руйнують творчі його сили.

Ми кооператори, які по всьому світу боремся за світлу будучину людности, не втручаясь в політичну боротьбу, не можемо мовчати, коли руйнується так сильна і така користна організація, як московський союз Споживчих товариств, коли арестовуються кращі його робітники.

Ми вважаємо це за безглуздий вандалізм і висловлюємо своє обурення перед лицем всього цівілізованного світу.

Підписали:

Голова правління **Д. В. Коліух.**

Голова ради **В. Мартос.**

Секретарь **Ковалевський.**

Література, наука.

„Кооперативна хвиля“—вийшла книжка з 9—12 ч.ч. Зміст *Х. А. Барановський*: Про обережність.—*М. Рагнюк*: І. М. Стешенко.—*Д. П.*: Рік існування Дніпро-союзу.—*А. Харченко*: Утворення споживчого центру Української Кооперації.—*В. Ігнатієнко*: Розвиток української кооперативної преси.—*Г. Фрід*: До питання про оподатковування кооперативів.—*П. Височинський*: Вкладні операції в споживчій кооперації.—*С. Андрієнко*: Союз не мучому веленню.—*Д-р Фабриціус*: Економична політика кооперації та кооперативно-економична наука.—*Д. Полупанів*: Про організацію кооперативної статистики.—*А. Сербиненко*: „Лжекооперативи“.—*А. Харченко*: З ніни життя.—*І. Чопівський*: Тимчасовий торговельний договір між Україною і центральними державами і завдання кооперації при установленню товарообміну між Україною, Німеччиною і Австро-Угорщиною. Від центрального українського кооперативного комітету. З кооперативного життя на Україні. З життя Дніпросоюзу.—*Х. Тось*: Про що пишуть в инших часописях. Дописи. Оповістки.

„Село“—вийшла книжка з 28—29 ч.ч. (видання подільської губерніяльної народньої управи). Зміст *М. Годованця*: вірш—На смерть І. М. Стешенка.—Національна втрата (некролог).—*П. Б.*: Український державний університет в Камінці на Поділлю.—Д-р Дм. Одрина: Наша повинність.—*Фузалевич*: Свято рослин.—*І. В.*: Андрей.—*Д. Ва*: Сила кооперації.—*І. Сніжний*: На вічний спокій.—*М. Годованця*: вірш—Самітна.—*Ол. Сачківська*: Скотарство.—*Конецький*: Як боротись з пошестями на худобі.—*В. Плінський*: Т-во „Просвіта“ в с. Женишківцях. Лист до редакції. Допис. З життя України й Поділля. За кордоном. Почтова скринька. Жертва на впорядкування могили Т. Шевченка. Оголошення.

Степан Руданський. *Лірика, Співомовки та Байки.* (Увесь прибуток од видання піде на видкриття „Просвіти“ в с. Глібові на Поділлю). Друкарня Н. Полячка в м. Н.-Ушиці на Поділлю 1918. Сторінок 78, 8⁰. Ціна 1 карб. 50 к.

Ернест Томпсон Сетон. *Біно. Історія мого собаки.* Оповідання. Переклад *О. Кривинюка*, малюнки худ. М. Погрібняка. Видавництво „Слово“. Катеринослав 1918. Сторінок 20, 8⁰. Ціна 2 гривні 40 шагів.

Театр і музика.

Театр М. К. Садовського.

В суботу 14 (1) вересня в театрі М. К. Садовського відкриття зимового сезону. Буде виставлено: „Наталка Полтавка“ і „Медвідь“ Чехова. До трупи вступила відома оперна артистка М. І. Литвиненко-Вольгемут, яка виступить в „Натальці-Полтавці“.

Од контори.

Прийнято на фонд „одшукування помешкань для українських гімназій“ од В. Пашкевича 10 карб.. Дм. Продайко 5 карб., Т. Секунди 6 карб.—разом 21 карб.

На пам'ятник М. М. Коцюбинському—10 карб.

Повідомлення.

Просвітня комісія українського університету відчиняє такі курси:

І. Українського слова (двохмісячні) по такому програму:

а) Історія української культури—проф. І. Огієнко

б) Історія нової української літератури—В. Чеховський.

в) Українська граматика—З. Ступишко.

г) Стилістика української мови—З. Ступишко.

д) Читання словесних утворів.

е) Ораторська промова.

ж) Декламація—І. Юхименко.

з) Журналістика—Певний.

і) Публицистика—проф. Хомик та др. Лондон.

Курси мають на меті досковале вивчення української мови для практичного вжитку, як письмово, так і в розмові.

На курси приймають ся особи, що знайомі з елементарним курсом української граматики, історії та літератури. Виклади вечірні, курс протягнеться 2 місяці. Платня за навчання 65 карб. вноситься при запису. Почнуться з 20-го вересня виклади вечірні.

II. Латинської та грецької мови по гімназіяльному програмові.—Почались з 9-го вересня на Терещ. 2. Запис продовжується.

III. (вдруге) Історично-екскурсійні—двохтижневі, на яких викладатимуть:

а) Історію Київа—В. Прокопович.

б) Деревляні церкви—проф. Г. Павлуцький.

в) Будівництво 17—19 в.—Т. Ернст.

г) Віконопис 17 в.—Щербаківський.

д) Українську полеографію—проф. Камянін.

е) Доісторичний Київ—В. Козловська.

ж) Методику екскурсій—Перфецький.

Почнуться з 20-го вересня, виклади вечірні, крім того будуть екскурсії:

1) в Старе місто, 2) в Св. Софію, 3) Михайлівський Манастир, 4) Лавру, 5) Спас на Берестовці, Цитадель, Військ. Собор і Микольський, 6) на Поділ, 7) в Кирилівку, 8) Видубецький Манастир, 9, 10 і 11) Міський Музей, 12) Центральний Архив Унів. Св. Володимира.

Курси мають на меті підготовити керовників іст ричними екскурсіями.

IV. Пасшництва—двохтижневі. Почались з 2-го вересня в губ. нар. управі В. Володимирська 33.

V. Українознавства. Історія, мова (граматика, правопис і читання авторів) та діловодство.

VI. Місяшні кооперативні—підготовка рахівників. Почнуться з 1-го жовтня.

Запис та інформації в канцелярії комісії вул. Терещенка ч. 2. Департамент позашкільної освіти від 10 до 12 й від 5 до 6 год.

Наказ військовій офіції української держави.

Ч. 466.

31 серпня 1918 року.

До мене доходять чутки, що в деяких головних управліннях та штабах корпусів збірається багатько пакетів, котрі часто не доходять по своєму призначенню тільки через те, що вони не здаються для отправки тим курієрам, які посилаються головним управлінням генерального штабу до всіх корпусів і які повинні забірати усі пакети з корпусів до усіх головних управлінь, о чім мною було оголошено в наказі ч. 157.

Пропоную усім начальникам відповідних установ звернути на це увагу і завести у себе відповідний лад.

Підписав: військовий міністр генеральний бунчужний Рогоза.

З оригіналом згідно:

Помішник начальника канцелярії головного управління генерального штабу (підпис).

„Союз студентів бувш. військових“. Загальне зібрання членів „Союзу студентів, бувших військових“ відбудеться у неділю 15 ц. місяця в 12 год. дня в 14 й аудіторії університету. При відсутности кворуму в 12 г., зібрання буде дійсним при всякім числі присутніх в 1½ г.

Редактор Андрій Піковський

Оповістки.

Курси рахівництва 1 го Т-ва Навчителів

комерц. шкіл, навчання вечером, по групам, протяг. 3 місяц. Платня 200 карб. за курс. Прохання прийм. в канцеляр. комерц. школ. Володимирська № 5 від. 10—1 год. дн. і від 5—7 веч. щоденно. 10—0959—6

Видавниче товариство „КРИНИЦЯ“

(Київ, Нестерівська № 27)

НА УВАГУ

шкільним оддїлам губерніяльних, повітових і міських управ.

На складі Т-во має такі шкільні книжки:

Грінченко. „Рідне слово“. Читанка. ціна 3 к рб. 25 коп.

Титаренко. Сонечко. Граматка до науки читання і писання 1 карб. 50 коп.

Курило. Граматка частина І-а 1 карб. 70 коп.

„ „ частина II 1 карб. 30 коп.

Білоусенко. „Баю-баю“. Читанка. 2 карб. 50 коп.

„ „Весна“ 1 „ — „

Чепіга. Задачник. рік II-й. — „ 80 „

Дорошкевич і Білецький. Хрестоматія по історії укр. літер. 1 карб.

Дорошкевич. Початкова химія 1 карб. 50 коп.

ДРУКУЮТЬСЯ І НЕЗАБАРОМ ВИЙДУТЬ:

Грігорьев. Українська історія в народній поезії.

Білоусенко. „Вінок“. Читанка. ч. III.

„ „З поля історії“ в двох частинах.

Проф. Тимченко. Граматика для середніх шкіл.

Чечель. Тригонометрія.

Інституції, котрі бажають забезпечить себе певним числом читанкою „Білоусенко“ „Вінок“ ч. III, повинні тепер-же замовить і прислать завдаток 5 карб. на кожну книжку.

Книжки друкуються в обмеженому числі.

Вийде в половині жовтня біжучого року. 2—1092—2

Учитель гімназії з дружиною ласкаво прохає добрих людей повідомити, хто знає 1—2—3 кімнати з кухнею Адреса: Львівська 55—23. Шекера. 2—0991—2

Продовжується прийом передплати на висилку

НОВИХ КНИЖОК

всіх видавництв по одному примірнику кожної нової книжки негайно по виході їх з друку. Книжки періодично надсилаються збірками по 25-35 карб. за збірку. Передплаточна сума за кожну збірку 15 карб. на решту накладається платіж. Можна виписувати дві і більш збірки.

Передплату треба надсилати на адресу Київ, Хрещатик 39, Центральн. Експедиції Українськ. друку. 16—0939—9

Запрошуються всі українські

видавництва та ц.п. **видавці**

надсилати для зразку по одному примірнику кожної нової книжки їх видання, негайно по виходу їх з друку, накладною платою на адресу Київ, Хрещатик 39 Центральна Експедиція Українського Друку. Необхідні рівночасно відомости про умови гуртової виписки. Періодичні видання тамчасово не потрібуються. 16—1040—9

Вийшов з друку **Правильник Піхотинців** (частина 1, впоряд) в Видавництві СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ. Купити мож. в Київських книгарнях. Ціна 4 карб. 3—0982—2

Студ. —матем. (золот. мед.) шукає приватн. лекцій. Має гарн. досв. і рекомен. Вел. Володимірська 63 пом. 1 бачити 5—7 год. вечер. 2—0988—2

Б. Грінченко. Граматка

до науки читання й писання. Видання 4-е, ц. 1 карб 50 коп.. Замовлення приймає

„ВСЕУВИТО“.

Київ, Вел.-Володимирська, 30. 5—0992—2

Українські грамофонні пластинки.

Записи „Т-ва Грамофон“ співів українського хору та оркестра „Музичного Товариства ім. Лисенка“

В ТАБОРІ ПОЛОНЕНИХ у ВЕЦЛЯРІ, в НІМЕЧЧИНІ, ХОР з ОРКЕСТРОМ:

1. Ще не вмерла Україна. Марш укр. січових стрільців.
2. Слава нашим козачкам. Тумки хвилями лягла.
3. Ой з-за гори, гори.. Ой летіла горлиця. Ой у полі три криничеки. Ой любив та кохав.
4. Сидить дід на печі. По той бік гора. Ой що-ж то за шум учинився. Закувала та сива зозуля.
5. ТРІО: Ой пущу я кониченька. Українська серенада.
6. СОЛО: Минули літа молодії, вик. тен. Волик.
7. Гетьмани, гетьмани, вик. барит. Шебан'ш.
8. СКРИПКА: Каватина Раффа вик. Маслов'ськ. Україн. фантазія.

Представники кооперативних, просвітних, театральних та хорових українських інституцій можуть добути подробиці гуртових замовлень та купувати пробні пластинки на Інститутській 22, помешкання контори „Нової Ради“ від 5-ої до 7-ої год. веч. Демонстрація безплатно. 0—1086—5

Т-во „Друкарь“ у Київі.

НОВІ КНИГИ:

Л. ГЛІБОВ. Байки . . . . 1 карб. 75 коп.

Л. Н. Короткий підручник німецької мови . . . . . 1 карб. — коп.

СІМОВИЧ Практична українська граматика . . . . . 10 карб. — коп.

РУСОВА. Підручник французької мови 3 карб. — коп. 3—1098—2

Відділ по паливу

ДОМОВИХ КОМІТЕТІВ 1-го Старокиївського району при Центральнім Лісовім Бюро приймає запис на дрова для домових комітетів та мешканців Старокиївського району, з 10 години ранкудо 1-й години дня, для домових комітетів і мешканців других районів з 1-й до 3-й години дня.

Весарабка 2 (площа Богдана Хмельницкого. —1071—4

Т-во „ЧАС“ у Київі

Володимирська, 42.

Має на продажу всі українські книги. Вийшли з друку плакати і катальоги, на пересилку яких треба надсилати марок на один карб. 4—1078—3

Акційне Товариство Т-во „ЧАС“ у Київі

затверджено ц. Міністром Торгу і Промисловости 2 Вересня 1918 р. Стовп (основний капітал) Т-ва 1.000.000 карб, поділених на 10.000 акцій по 100 карб. кожна. Зосталось вільних 500 акцій, які можна переняти до 1 жовтня ц. р. Коли запис перевищить вільне число акцій, то буде зроблено відповідне розпреділення. Запис приймається в конторі Т-ва „Час“: Київ, Володимирська, 42. 8—1103—2

Подільський Союз-Баня

запрошує БУХГАЛТЕРА з платнею 700 карб. на місяць. Адреса: Вінниця, Миколаївський пр., 78. 5—1105—1

Українець. Вже пристати до спільної кімнати, зголоситись прохає по адресі; Терещенківська вул. № 13 пом. 7. Кошос для С. А. Л. 1—0993—1

Записуйтесь в члени кооперативу

„1ше Українське Т-во Торгівлі Шкіряними товарами“

відкрило прийом членів. Пай коштує 500 карб.; вступної платні 25 карб. організац. 25 карб.

Своїм членам Т-во дає посади, товари по собівартости тим же вносом забезпечується життя члена на старість: т-во запрохує записуватись в члени чоловіків і жінок всієї України запис провадиться в 1) Українській книгарні—Фундуклеївська № 19 і 2) на Печерську Микольська № 6 пом. 5. 2—1075—3

Шукаю посади друкарниці машиністки. В-Бульвар 31 пом. 11. Дубровина. 1—0995—1

Навчаю української стенографії. Місячна плата 100 карб. зголошення: Нестерівська 20/10 від 5—6 год. 2—0997—1

В Канцелярії Губ. Комісара Осліти вільна посада машиністки. мова добре знання укр. мови. Платня 250 карб. Гоголівська 7. 1—0898—1

Календарь на рік 1919-й друкує ДНІПРОСОЮЗ (Київ, Інститутська 4)

Замовлення приймаються не пізніше, як до 15 жовтня цього року.

Про ціну буде оголошення пізніше. 3—1106—1

Авкціон.

Сьогодня в пятницю 13 і суботу 14 вересня в 11 г. дня в 1-ій авкціонній залі Хрещатик № 39. відбудеться міський АВКЦІОН. Продаватимуться: всяка мебель, коври, картини, бронза фарфір, золото, срібло, годинники, брилянти, коштовність, арматура, домашні річі і всякі инші предмети. 942

Аматорські ціни

плачу за всякого роду старі річи

А. Я. ЗОЛОТНИЦЬКИЙ

Київ вулиця Хрещатик № 38. Телефон 3-86.

Плачу дорожче всіх.

Купую ріжне дорогоцінне каміння. 1—1077—1

Т-ВО „ДРУКАРЬ“ у КИЇВІ

Хрещатик ч. 50.

Закордонні книги

Прибув вагон нових закордонних українських книжок. Книгарням та організаціям звичайна знижка. 3—1107—1

Всеукраїнський Кооперативно-Видавничий Союз

5 вересня 1918 року відкрив власний книжний гуртовий склад.

(Мар.-Благовіщенська вул. № 103).

Замовлення приймаються на всі книжки, які мають на книжковому ринкові. Кооперативним Товариствам і Союзам, а також Просвітам, Земствам і книгарням робиться звичайна книгарська знижка.

Замовлення виконуються негайно, по черзі їх наступлення.

Разом з замовленням необхідно надсилати гроші, приблизну вартість замовлення, а в крайньому разі не меньше половини вартости замовлення. На решту робиться накладна плата.

Замовлення і гроші прохаємо надсилати на адресу: Київ. Хрещатик № 41, пом. № 57. Всеукраїнському Кооперативному Видавничому Союзові. Для розрахунків і переводів грошей можна також користуватися Українбанком (Хрещатик № 27, біжучий рахунок Союза № 632) і Союзбанком (Інститутська № 3, біжучий рахунок Союза № 1831). 30—1075—2

Сьогодня БІГИ. Початок о 1 г. дня.

ТОВАРИСТВО „ЧАС“ у КИЇВІ

продовжує на 1918 рік видання й приймає передплату за місячний критично-бібліографічний часопис

КНИГАРЬ ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА, (рік видання другий).

Часопис „КНИГАРЬ“ подає повні відомости про діяльність всіх українських видавництв; оповіщає про всі наміри й плани кожного видавництва; про всі книжки, що вийшли або мають вийти.

„КНИГАРЬ“ при участи відомих українських письменників і знавців з ріжних спеціяльностей дає оцінку кожного видання; оповідає про його зміст, зазначає його якости й хиби.

Ціна часопису „КНИГАРЬ“ з пересилкою на рік—15 карб.; на пів року—8 карб. Перші чотири книжки „Книгаря“ за 1917 р. досилаються новим передплатникам за додаткову платню в 3 карб. Оповістки видавництв по 50 коп. за рядок.

Гроші на передплату надсилати по адресі: Київ, Володимирська 42, „ЧАС“, редакція „Книгаря“.

Видавець—Т-во „ЧАС“. Редактор—В. СТАРИЙ. 3—0195—1

Видавнича Спілка „КНИГОЗБІРНЯ“ у Київі.

До відома губерніяльних, повітових народніх управ, управ, учительських спілок „Просвіт, кооперативних установ, видавничих т-в, Шкільних Педагогичних Рад й всього свідомого українського громадянства.

Зважаючи на скутний стан папірового ринку й великі клопоти, яких приходиться зазнавати кожному, набуваючи тих, чи инших книжок чи підручників, видавнича Спілка „КНИГОЗБІРНЯ“, переслідуючи одну тільки культурно-просвітню мету, пішла на зустріч всім одкривши запис її абонентів.

Абонент Спілки не тільки увільняється від ріжних турбот і клопотів по закупленню потрібних йому книжок, а ще й має такі права і привілеї“.

1) Замовлення його виконуються по-за чергою і без завдатків, при чому йому, яко абонентові, дається що найвища знижка,

2) Замовляючи книжки власного видання Спілки, абонент, одержуючи книжки, за пересилку їх не платить, позаяк пересилку книжок власного видання своїм абонентам Спілка приймає на свій кошт.

3) Замовляючи книжки чужого видання, тоб-то якіб не було книжки і надсилаючи при замовленню всі гроші, по вартості їх, наперед, абонент, одержуючи книжки, за пересилку їх не платить, позаяк в таких випадках своїм абонентам Спілка пересилає книжки за свій кошт.

4) Купуючи книжки, в коморах і книгарнях Спілки, абонент користується знижкою не менш як 10% на книжках чужого видання і не менш як 30% на книжках власного видання, навіть тоді, коли набуває одну книжку вартістю менш 1 карб.

5) Набуває виключне право на книжки, які мають ся в продажу в обмеженій кількости, позаяк такі книжки будуть продаватися і висилатися тільки абонентам.

6) Замовляючи або купуючи улаштовані Спілкою книгозбірні, абонентові крім звичайної для нього знижки, надається право виплачувати гроші на протязі цілого року, при чому при замовленню, чи купівлі книгозбірні вноситься тільки половина вартости її, а решта виплачується в призначені строки.

7) Одержувати книжки до читання з книгозбірень Спілки за половину плати, яка встановлена для сторонніх.

8) Без жадної доплати до передплатної ціни передплачувати через посередництво Спілки всі українські часописі, які виходять на Україні і по-за її межами, про чому Спілка гарантує справну висилку їх.

9) Дурно одержувати від Спілки повідомлення, про всі нові книжки, які виходять в світ.

10) Дурно одержувати відповіді на всі запитання, що до книгарського діла.

Абонентом Спілки може бути кожна особа чи інституція. Ціна абонемента 100 карбованців, які вносяться на один з божчих рахунків Спілки, або надсилаються до контори Спілки. Негайно по одержанню грошей, контора Спілки висилає абонентові абонементи го квитка, на якому зазначені всі зобов'язання Спілки перед абонентом.

Абонент Спілки нічим не почуває себе зв'язаним і в любий час може одмовитись од послуг Спілки, при чому гроші (100 карб.) йому повертаються.

Записуючись в число абонентів, абонент повинен надіслати до контори Спілки такі відомости: а) імя, по батькові й призвище (чи назву інституції), б) своє службове чи соціяльне становище, в) точну свою адресу почтову, г) адресу телеграфну і найблизчу станцію залізниці

Зам влюючи книжки, абонент повинен посилатися на № абонементного квитка, а замовляючи книгозбірні, крім того ще й зазначити: протягом скількох місяців він хоче виплачувати вартість її, а купуючи книжки в коморах і книгарнях Спілки, чи одержуючи їх до читання з книгозбірень Спілки пред'являти його.

З пошанею

по уповноваженню Видавничої Спілки „КНИГОЗБІРНЯ“:

Директор-розпорядник Я. САМОЙЛЕНКО.

Секретарь Н. ВАГАТІВНА.

Друк. акц. т-ва „Петро Барський у Київі“, Хрещатик № 40.